

**Venerabilis Bedæ Presbyteri Anglo-Saxonis, Doctoris
Ecclesiæ Vere Illuminati Opera Theologica, Moralia,
Historica, Philosophica, Mathematica & Rhetorica,
quotquot hucusque haberi potuerunt omnia**

In Vetus Et Novum Testamentum, Salvberrimis In Moysis Pentatevchvm,
Tobiam & Iobum, Libros Regum, Davidis Pasalmos, Parabolas Salomonis &
Cantica, Prophetas &c. explanationibus & Quæstionibus enodata:
Moralibus doctrinis & expositionibus in quatuor Evangelistarum Evangelia
illustrata: facundissimis ...

Beda <Heiliger>

Coloniæ Agrippinæ, 1688

De loquela per gestum digitorum, libellus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72031)

BEDÆ PRESBYTERI LIBER DE LOQVELA PER GESTUM DIGITORUM, ET TEM- porum ratione.

In eundem librum Epistola cuiusdam docti ad Lectorem.

Quoniam fortasse ut res quaedam nova, com-
putandi ratio à doctissimo Beda tradita, ita
etiam levius quippiam tibi facile videri pos-
sit: statui è re fore, si tibi quum Græcorum,
tum Latinorum testimonia quædam proferrem, quibus
hanc numerandi rationem haud modo nostris, itque an-
tiquioribus quam Beda ac Hieronymus fuerint, verum
etiam ipsis Græcis in usum fuisse percipias. Ita enim facile
fore confido, ut munus nostrum tam gratum tibi futurum
sit, quam quod gratissimum. Quare jam Plutarchum il-
lum Chæroneum primum, testimonium Græcè dicentem
audiamus.

Plutarchus per initia apophthegmatum Regum & imp.

ὄροντος ἡ βασιλείῃς ἡ ἀρταξέρῃς γαμῆρος, ἀτιμὰ φερεῖται ὡν
δι ὄρον καὶ κατὰ τὴν ἀριθμῶσιν, ἐπὶ κατὰ τὴν ὁμολογίαν
δὲ κατὰ τὴν ἀριθμῶσιν, ἢ κατὰ τὴν ἀριθμῶσιν, ἢ κατὰ τὴν ἀριθμῶσιν,
το αὐτὸ καὶ τὸς τῶν βασιλείων φέλις, ἢ κατὰ τὴν ἀριθμῶσιν,
ἢ κατὰ τὴν ἀριθμῶσιν.

Hoc est, Orontes Regis Artaxerxis gener, quum ob
iram inhonoratus condemnatusque jaceret: Quemadmodum
(inquit) computatorum digiti nunc decem millia,
nunc unum significare possunt, eodem modo & Regum
amici quandoque omnia, quandoque minimum possunt.

Macrobios Saturnal. lib. 1.

Inde & simulachrum ejus plerumque fingitur manu dex-
tera, trecentum: & sinistra, sexaginta quinque numerum
tenens: ad demonstrandam anni dimensionem.

Plinius Natur. hist. lib. 34. cap. 7.

Ianus Geminus à Numa Rege diceatur, qui pacis bellique
argumento colitur, digitis ita figuratis, ut trecentorum
quinquaginta quinque dierum nota per significationem
anni, temporis & ævi, se deum indicaret. Sed ut obiter u-
trunque autorem emendemus, rectius apud Plinium scri-
ptum est Quinquaginta quinque, quam apud Macrobi-
um Sexaginta quinque: nam profectò quàm anni dimensio-
nem statua à Numa esset constituta? aut certè quonam pa-
do ea potuit tunc anni ratio indicari, quam multis post
annis C. Cæsar Pont. Max. instituisse? Verba autem illa
duo apud Plinium (per significationem) ut adulterina,
inducenda sunt.

Apuleius Apologia 2.

Si triginta annos pro decem dixisses, posses videri pro
computationis gestu errasse, quos circulare debueris di-
gitos aperuisse. Quum verò quadraginta, quæ facilius cæ-
teris porrecta palma significantur, ea quadraginta tu di-
midio auges: non potes digitorum gestu errasse, nisi foret
triginta annorum Pudentillam ratus, binos, cuiusque an-
ni Consules numerasti.

Quintilianus Orat. Instit. lib. 1.

Nam quum sit geometria divisa in numeros atque for-
mas, numerorum quidem notitia non oratori modo, sed
cuiuscunque primis saltem literis erudito necessaria est. In
caulis verò vel frequentissimè versari solet, in quibus a-
ctor, non dico, si circa summas trepidat, sed si digitorum
solum incerto, aut indecoto gestu à computatione dissen-
sit, iudicatur indoctus.

Juvenalis Satyra 10.

Atque suos jam dextra computat annos.
Sed quid ego plura, in re non dubia? quasi verò (Lector
optime) jam te ita digitis ludentem videre mihi non vi-
dear, ut risum moveas.

INCIPIT PRÆFATIO.

§ BRIDFER TI RAMESIENSIS
GLOSSÆ.

Præfatio. id est, præloquutio. Incipit. Compositum ver-
bum est ex integro & corrupto: ut, In, integra pars est, &
Cappio, corrupta, a enim mutatur in i, & corrumpitur Incipit
autem est inchoat, vel initium capit, vel exordium sumit.
Quidam autem dicunt, quod componitur ex In, præposi-
tione, & Cæpi, defectivo verbo, quod tantum præteritum
habet, & per se scribitur, & significat cæptionem, vel in-
choationem, unde & legitur: Cæpit David arcem Sion.

De natura rerum & ratione tem-
porum, duos quondam strid-
o sermone Libellos composuimus: nunc
prolixius de Temporum ratione
(Domino juvante) dicturi neces-
sarium duximus, ut illis primò,
promptissimamque flexus digitorum, paucis
præmonstrare soletiam, ut quum maximam
computandi facilitatem dederimus, tum para-
tore legentium ingenio ad investigandam dilu-
cidamque computando seriem temporum venia-
mus. Neque enim contemnenda, parvive pen-
denda est regula, cujus omnes partes sacræ expo-
sitores Scripturæ, non minus quam literarum
figuras monstrantur amplexi.

Glossa. § De natura rerum, &c. Non est prætermittend-
um quum dixit de natura rerum, cur non etiam de Natura
temporū, vel de Ratione rerum & ratione temporū dixit.
Aliud est ergo de natura rerum differere, aliud de ratione.
Natura rerum, est substantia ipsa spiritualis vel corporalis
creaturarum cum qualitatibus propriis, sed prius querendum
de natura temporum, ut facilis ratio eorum appareat, non
enim in hoc loco ratio pro natura posita. Natura ergo tem-
porum est, mutabilitas rerum motus: sed quoniam motus
iple ordinatus est, & naturalis numeros non excedit, à Deo
creatus est, & creatura ordinata est, & potest propria sub-
stantia esse & aliarum creaturarum qualitas, i.e. ordinata
mutabilitas, sed quia motus ipse, qui est temporis substan-
tia, naturales articulos habet, & moriarum certa & secreta
spatia, quæ de ipsis articulis vel morulis aliquid differunt,
ratio temporum appellatur. Non ergo de motibus rerum,
auctor istius libri differuit, sed de articulis & certis spatiis
temporalium motionum Libellum composuit. Statu, cur-
su, & fine temporū, totus istius libri textus perficitur. Pri-
ma enim pars, i.e. à principio usque ad Chronica, statum, id
est, naturalem temporum cursum continet. Media verò, i.
e. quæ in Chronicis continentur, cursum temporum, id e.
quæ in eis facta sunt, pronunciat. Ultimo autem finem
temporum, i.e. reliqua sexa ætatis & diem iudicij decla-
rat. Namque quævis tempus semper videatur esse in motu,
tamen ad statum redit, à quo inchoat. Niquam enim mo-
tus fieri potest, qui non aliquando à statu inchoaverit. La-
bentibus temporum curricula, finem cum voluerit im-
ponet. Ubi notandum, quia si ipsa tempora finienda esse pro-
nunciat, difficilis questio est. Tempora enim creata & or-
dinata à Deo, substantia sunt. Quomodo ergo creata sub-
stantia deficiet, nisi forte ipsa signa, cujus motibus effi-
ciuntur, tempora stabilia erunt, & currere cessabunt? quod
nonnumquam credere possumus, nam si semper cœlestia signa cu-
currerint, necesse est tempora finem non habere. Si autem
labentes temporum curricula dicit ea, quæ in temporibus
aguntur, id est, humana negotia, homines nasci, crescere
decretere, mori: similiter & cœtera animalia, ligna, olera

defice.